

BIBLIOGRAFIA

- ABAD i BENDALA 1985: L. Abad i M. Bendala, Los sepulcros turriformes de Daimuz y Villajoyosa: dos monumentos romanos olvidados, *Lucentum*, IV, 1985, 147-184
- ABASCAL, 1991: J. M. Abascal, La muerte en Roma: fuentes, legislación y evidencias arqueológicas, *Arqueología de la Muerte. Metodología y perspectivas actuales* a cura de D. Vaquerizo, Córdoba, 1991, 205-246
- ABÁSULO, 2002: J. A. Abásulo, El mundo funerario romano en el centro y el norte de Hispania. Aspectos diferenciales, *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio, 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 145-162
- AGUSTÍ, 1989: B. Agustí, IV G) Informe i inventari antropològic d'un enterrament, *L'Olivet d'en Pujol i els Tolegassos. Dos establiments agrícoles d'època romana a Viladamat (Campanyes de 1982 a 1988)* a cura de J. Casas, Girona, 1989, 179
- AICART i NOLLA, 1995: F. Aicart i J. M. Nolla, El jaciment tardo-romà del carrer del Prior (Sant Feliu de Guíxols), *Estudis del Baix Empordà*, 14, 1995, 99-107
- ALBERCH i BURCH, 1989: X. Alberch i J. Burch, Elements pel coneixement de la vil·la romana de Vilablareix, *Cypsela*, VII, 1989, 87-91
- ALBERCH, BURCH i TURON, 1996: X. Alberch, J. Burch i J. Turon, Documentació escrita i estudi arqueològic del territori de Girona durant l'època romana, *Patrimoni i història local. Jornades d'homenatge a Lluís Esteva i Cruañas*, Sant Feliu de Guíxols, 1996, 47-50
- ALBIACH i SORIANO, 1996 a: R. Albiach i R. Soriano, El cementerio romano meridional: nuevos y viejos datos, *Saitabi. Revista de la facultat de Geografia i Història*, 46, 1996, 101-122
- ALBIACH i SORIANO, 1996 b: R. Albiach i R. Soriano, El cementerio romano d'Orriols, *Saitabi. Revista de la facultat de Geografia i Història*, 46, 1996, 125-145

- ALCALDE i BURJACH, 1992: G. Alcalde i F. Burjachs, *Els primers mil·lennis*, Olot, 1992 (Quaderns, d'Història d'Olot, 2)
- ALMAGRO, 1953: M. Almagro, *Las necrópolis de Ampurias. I. Introducción y necrópolis griegas*, Barcelona, 1953 (Monografías Ampuritanas, III)
- ALMAGRO, 1955: M. Almagro, *Las necrópolis de Ampurias. II. Necrópolis romanas y necrópolis indígenas*, Barcelona, 1955 (Monografías Ampuritanas, III)
- AMICH, 1997: N. Mª Amich i Raurich, *El nord-est de Catalunya a les fonts escrites d'època tardoantiga (segles IV-VII)*, Treball de recerca, Universitat de Girona, 1997
- AQUILUÉ, 1984: X. Aquilué, Las reformas augústeas y su repercusión en los asentamientos urbanos del nordeste peninsular, *Arqueología Espacial*, 5. *Coloquio sobre distribución y relaciones entre asentamientos. Época romana y medieval*, Teruel, 1984, 95-113
- AQUILUÉ, 1995: X. Aquilué, La cerámica común africana, *Ceràmica comuna romana d'època alto-imperial a la Península Ibèrica. Estat de la qüestió. Empúries 1994*, Barcelona, 1995, 61-72 (Monografies Emporitanes, VIII)
- ARBELOA, 1995: J. M. Arbeloa, L'arqueologia de la mort a l'alt imperi: el suburbi oriental de Tàrraco, *Citerior. Revista d'arqueologia i ciències de l'antiguitat*, 1, 1995, 115-137
- ARVEILLES-DULONG i ARVEILLES, 1985: V. Arveilles-Dulong i J. Arveilles, *Le verre d'époque romaine au Musée de Strasbourg*, Paris, 1985 (Notes et documents des Musées de France, 10)
- ATLANTE, 1981: A. Carandini, coordinador, *Atlante delle forme ceramiche. I. Ceramica fine romana nel bacino mediterraneo (medio e tardo impero)*. *Enciclopedia dell'Arte Antica Classica ed Orientale*, Roma, 1981
- BAILEY, 1988: D. M. Bailey, *A Catalogue of the Lamps in the British Museum. 3. Roman Provincial Lamps*, Londres, 1988
- BALIL, 1968: A. Balil, Marcas de ceramista en lucernas romanas halladas en España, *Archivo Español de Arqueología*, 41, 1968, 151-178
- BARTI, PLANA i TREMOLEDA, 2004: A. Barti, R. Plana i J. Tremoleda, *Llafranc romà*, Palafrugell, 2004 (Quaderns de Palafrugell, 13)
- BATISTA, LÓPEZ i ZUCCHITELLO, 1980: R. Batista, A. López i M. Zucchitello, Noves aportacions al coneixement de la vil·la romana dels Ametllers (Tossa de Mar), *Quaderns d'Estudis Tossencs*, 1, 1980
- BOISSAVIT-CAMUS *et al.*, 1996: B. Boissavit-Camus, H. Galinié, É. Lorans, D. Prigent i É. Zadora-Rio, Chrono-typologie des tombes en Anjou-Poitou, Touraine, *Archéologie du cimetière chrétien. Actes du 2e colloque A.R.C.H.E.A., Orléans, 1994*, a cura de H. Galinié i É. Zadora-Rio, Tours, 1996, 257-269

- BOTET, 1892: J. Botet i Sisó, Monumento sepulcral romano de Lloret de Mar, *Revista de Gerona*, XVI, 1892, 1-12
- BRONCES, 1990: *Los bronceos romanos en España*, Madrid, 1990
- BUISSON, 1993: A. Buisson, Le monde des morts en Gaule rurale à l'époque romaine: l'apport des textes littéraires et épigraphiques, *Monde des morts et monde des vivants en Gaule rurale (Ier s. Av. J.-C.-Ve s. Ap. J.-C.)*. Actes du Colloque ARCHÉA/AGER (Orleans, Conseil Régional, 7-9 février 1992) a cura d'A. Ferdière, Tours, 1993, 23-28
- BURCH *et al.*, 1999: J. Burch, J. M. Nolla, J. Sagrera, D. Vivó i M. Sureda, *Els temples i els cementiris antics i altmedievals de mas Castell de Porqueres. Quaderns Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles*, 20, 1999
- CABALLERO, 1974: L. Caballero Zoreda, *La necrópolis tardorromana de Fuentespreadas (Zamora). Un asentamiento en el valle del Duero*, Madrid, 1974 (Excavaciones Arqueológicas en España, 80)
- CAETANO, 2002: J. C. Caetano, Necrópolis e ritos funerários na occidente da Lusitania romana, *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio , 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 313-334
- CAJAS *et al.*, 2002: Mª J. CAJAS, N. COLOMEDA, J. FRIGOLA i S. MANZANO, L'excavació de la vil·la romana de Vilarenys (Vall-llobrega, Baix Empordà), *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Joan de les Abadesses, 2002, 195-199
- CANAL *et al.*, 2003: J. Canal, E. Canal, J. M. Nolla i J. Sagrera, *Girona, de Carlemany al feudalisme (785-1057). El trànsit de la ciutat antiga a l'època medieval*, Girona, 2003 (Col·lecció Història Urbana de Girona. Reconstrucció Cartogràfica, 5)
- CANCELA, 2002: Mª L. Cancela, Aspectos monumentales del mundo funerario hispano, *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio , 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 163-180
- CANCELA i MARTÍN BUENO, 1993: Mª L. Cancela i M. Martín Bueno, Hispanie romaine: architecture funéraire monumentale dans le monde rural, *Monde des morts, monde des vivants en Gaule romaine (Ier s. av. J.-C.- Ve s. ap. J.-C.)* Actes du Colloque ARCHÉA/AGER (Orleans, Conseil Régional, 7-9 février 1992) a cura d'A. Ferdière, Tours, 1993, 399-409
- CARSON, 1990: R. A. G. Carson, *Coins of the Roman Empire*, Cambridge, 1990
- CARRERAS *et al.*, 2004: E. Carreras, J. M. Nolla, A. Barti i R. Plana, Dues tombes romanes a Llafranc, *Estudis del Baix Empordà*, 23, 2004, 25-36

- CASAS, 1984: J. Casas, Les vies de comunicació romanes al Pirineu Català oriental, *Hannibal Pyrenaeum transgreditur. XXII, centenari del pas d'Anníbal pel Pirineu. 5è Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà*, Puigcerdà, 1984, 39-60
- CASAS, 1986: J. Casas, Excavacions a la vil·la romana de Puig Rodon (Corçà, Baix Empordà), *Estudis sobre Temes del Baix Empordà*, 5, 1986, 15-77
- CASAS, 1989: J. Casas, *L'Olivet d'en Pujol i els Tolegassos. Dos establiments agrícoles d'època romana a Viladamat (Campanyes de 1982 a 1988)*, Girona, 1989 (Sèrie monogràfica, 10)
- CASAS *et al.*, 1990: J. Casas, P. Castanyer, J. M. Nolla i J. Tremoleda, *Ceràmiques comunes i de producció local d'època romana. I. Materials augustals i alto-imperials a les comarques orientals de Girona*, Girona 1990 (Sèrie monogràfica, 12)
- CASAS, *et al.*, 1995 a: J. Casas, P. Castanyer, J. M. Nolla i J. Tremoleda, *La vil·la romana de la Font del Vilar (Avinyonet de Puigventós, Alt Empordà)*, Girona, 1995 (Estudis Arqueològics, 2)
- CASAS *et al.*, 1995 b: J. Casas, P. Castanyer, J. M. Nolla i J. Tremoleda, *El món rural d'època romana a Catalunya. L'exemple del nord-est*, Girona, 1995 (Sèrie Monogràfica, 15)
- CASAS i NOLLA, 1989: J. Casas i J. M. Nolla, Un conjunt tancat amb ceràmica africana a la vil·la dels Tolegassos (Viladamat, Alt Empordà), *Empúries*, 48-50, I, 1989, 202-213
- CASAS i NOLLA, 1993: J. Casas i J. M. Nolla, *L'abocador oriental de la vil·la de Tolegassos (Viladamat, Alt Empordà)*; Girona, 1993 (Estudis Arqueològics, 1)
- CASTANYER, ROURE i TREMOLEDA, 1987: P. Castanyer, A. Roure i J. Tremoleda, Les sitges ibèriques de Cervià de Ter en el context de la romanització, *Homenatge a Josep Estrada i Garriga. Jornades Internacionals d'Arqueologia romana. De les estructures indígenes a l'organització provincial romana de la Hispània Citerior*, Granollers, 1987, 187-194
- CASTANYER i TREMOLEDA, 1999: P. Castanyer i J. Tremoleda, *La vil·la romana de Vilauba. Un exemple de l'ocupació i explotació del territori a la comarca del Pla de l'Estany*, Girona, 1999
- CASTILLO, 199: A. del Castillo, La Costa Brava en la Antigüedad, en particular la zona entre Blanes y San Feliu de Guíxols: la villa romana de Tossa, *Ampurias*, I, 1939, 186-267
- CID, 1949: C. Cid Priego, El sepulcro de torre mediterráneo y sus relaciones con la tipología monumental, *Ampurias*, XI, 1949, 91-126
- CID, 1950: C. Cid Priego, El mausoleo romano de Vilablareix. Topografía y toponimia, *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, V, 1950, 228-234

- CID, 1954: C. Cid Priego, Dos sepulcros turriformes romanos en la provincia de Gerona, *Publicaciones del Seminario de Arqueología y Numismática Aragonesa*, V, 1954, 61-84
- CODINA *et al.*, 2000: D. Codina, R. Dehesa, J. Llinàs, J. Merino i C. Montalbán, Prospeccions i excavacions arqueològiques en el sector afectat pel projecte de construcció d'un camp de golf a Vilanera (L'Escala, Alt Empordà), *Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Olot, 2000, 57-59
- CODINA *et al.*, 2004: F. Codina, Mª F. Jiménez, Mª J. Lloveras, J. M. Nolla i L. Palahí, La vil·la romana dels Ametllers (Tossa de Mar), *Setenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, La Bisbal d'Empordà, 2004, 201-214
- COLARDELLE, DÉMIANS D'ARCHIMBAUD i RAYNAUD, 1996: M. Colardelle, G. Démians d'Archimbaud i Cl. Raynaud, Typo-chronologie des sépultures du Bas-Empire à la fin du Moyen-Âge dans le sud-est de la France, *Archéologie du cimetière chrétien. Actes du 2e colloque A.R.C.H.E.A., Orléans, 1994*, a cura de H. Galinié i É. Zadora-Rio, Tours, 1996, 271-303
- CUMONT, 1949: F. Cumont, *Lux Perpetua*, Paris, 1949
- CUQ, 1896: É. Cuq, Funus (Rome), *Dictionnaire des Antiquités Gracques et Romaines d'après les textes et les monuments* a cura de Ch. Daremberg, E. Saglio i E. Pottier, Paris, 1896, 1386-1409
- DENEAUVE, 1969: J. Deneauve, *Lampes de Carthage*, Paris, 1969
- DEPEYROT, 1992: G. Depeyrot, Le système monétaire de Dioclétien à la fin de l'Empire Romain, *Revue belge de numismatique et sigillographie*, 138, 1992, 33-106
- DE VOS i DE VOS 1982: A. de Vos i M. De Vos, *Pompei, Ercolano, Stabia*, Bari/Roma, 1982
- DOMÈNECH, 1981: J. Domènech, La petita història de l'arqueologia a Lloret de Mar, *El recinte fortificat ibèric de Puig Castellet, Lloret de Mar (Excavacions 1975-1980)* a cura d'E. Pons, A. Toledo i J. M. Llorens, Girona, 1981 (Sèrie Monogràfica, 3)
- DUCOS, 1995: M. Ducos, Le tombeau. *Locus religiosus, La mort au quotidien dans le monde romain. Actes du Colloque organisée par l'Université Paris IV (Paris-Sorbonne, 7-9 octobre 1993)* a cura de F. Hinard, Paris, 1995, 49-68
- ETIENNE, 1970: R. Etienne, *La vida cotidiana en Pompeya*, Madrid, 1970
- ETIENNE, 1974: R. Etienne, Recherches sur l'ergastule, *Actes du colloque 1972 sur l'esclavage. Annale Littéraires de l'Université de Besançon*, 163, Paris, 1974, 249-266.
- FABRE, MAYER i RODÀ, 1991: G. Fabre, M. Mayer i I. Rodà, *Inscriptions romaines de Catalogne. III. Gérone*, Paris, 1991

- FABRE, MAYER i RODÀ, 2002: G. Fabre, M. Mayer i I. Rodà, *Inscriptions romaines de Catalogne. V. Supplément aux volumes I-IV et instrumentum inscriptum*, Paris, 2002
- FABRE, MAYER i RODÀ, 2004: G. Fabre, M. Mayer i I. Rodà, La inscripció cristiana de Llafranc, *Llafranc romà* a cura d'A. Barti, R. Plana i J. Tremoleda, Palafrugell, 2004, 157-158
- FÉVRIER, 1984: P.-A. Février, La tombe et l'au-delà, *Le Temps chrétien*, Paris, 1984, 164-183
- FOY i HOUCHELI-GYSEL, 1995: D. Foy i A. Houcheli-Gysel, Le verre en Aquitanie du IVeme au IXeme siècle, un état de la question, *Le verre de l'Antiquité tardive et du Haut Moyen Age. Typologie-Chronologie-Diffusion (Association Française pour l'Archéologie du verre, Guiry-en-Vexin, 18-19 novembre 1993)*, Val d'Oise, 1995, 151-176
- FRIGOLA *et al.*, 2005: J. Frigola, J. Llinàs, J. Merino i C. Montalbán, Excavacions al Pla de l'Horta: la necròpolis de la vil·la romana, *Parlem de Sarrià*, 51, 2005, 39-41
- FUENTES, 1989: A. Fuentes Domínguez, *La necròpolis tardoromana de Albalate de las Nogueras (Cuenca) y el problema de las denominadas "necròpolis del Duero"*, Cuenca, 1989
- FUENTES *et al.*, 2000: M. Fuentes, D. Punseti, B. Agustí, M. Mataró i G. Ripoll, L'establiment rural i la necròpoli de Raset de Baix (Cervià de Ter, Gironès): primeres intervencions arqueològiques, *Cinquenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Olot, 2000, 152-156
- GAGNIÈRE, 1965: S. Gagnière, Les sépultures à inhumation de IIIe au XIIIe siècle de notre ère dans la basse vallée du Rhône. Essai de chronologie typologique, *Cahier Rhodaniens*, XII, 1965, 53-110
- GARCÍA i GUÉRIN, 2002: E. García Prósper i P. Guérin, Nuevas aportaciones en torno a la necròpolis romana de la calle Quart de Valencia (s. II aC-IV dC), *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio, 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 203-216
- GASTALDO, 1998: G. Gastaldo, I corredi funerari nelle tombe "tardo romane" in Italia settentrionale, *Sepolture tra IV e VIII secolo. 7° Seminario sul Tardo Antico e l'Alto Medioevo in Italia Centro Settentrionale, 1996*, a cura de G. P. Brogiolo i G. Cantino Wataghin, Mantova, 1998 15-38 (Documenti di Archeologia, 13)
- GÉBARA i PASQUALINI, 1993: Ch. Gébara i M. Pasqualini, Sépultures et cimetières ruraux en Provence orientale à l'époque gallo-romaine, *Monde des morts, monde des vivants en Gaule rurale. Actes du Colloque ARCHÉA/AGER (Orléans, Conseil Régional, 7-9 février 1992)*, Tours, 1993, 341-366

- GISPERT-SAUCH, 1986: P. Gispert-Sauch i Viader, *Toponímia del terme municipal de Vilablareix*, Barcelona, 1986
- GONZÁLEZ VILLAESCUSA, 1993: R. González Villaescusa, Monde des morts et monde des vivants en Pays Valencien (Hispania Tarraconensis), *Monde des morts, monde des vivants en Gaule rurale (Ier s. av. J.-C.-Ve s. ap. J.-C.)*. Actes du Colloque ARCHÉA/AGER (Orléans, Conseil Régional, 7-9 février 1992) a cura d'A. Ferdière, Tours, 1993, 411-416.
- GONZÁLEZ VILLAESCUSA, 2001: R. González Villaescusa, *El mundo funerario romano en el País Valenciano. Monumentos funerarios y sepulturas entre los siglos I a. de C.- VII d. de C.*, Madrid-Alacant, 2001
- GROS, 2001: P. Gros, *L'architecture romaine du début du IIIe siècle av. J.-C. à la fin du Haut-Empire. 2. Maisons, palais, villas et tombeaux*, Paris, 2001
- GROS, 2002: P. Gros, Les monuments funéraires à édicule sur podium dans l'Italie du Ier s. av. J.-C., *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio , 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 13-22
- GURT i MACIAS, 2002: J. Mª Gurt i J. Mª Macias, La ciudad y el territorio de Tarraco: el mundo funerario, *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio , 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 87-112
- HALLIA, 1993: G. Hallia, Étude architecturale, *Les Flautii de Cillium. Étude architecturale, épigraphique, historique et littéraire du mausolée de Kasserine (CIL VIII, 211-217)*, Roma, 1993 (Collection de l'École Française de Rome, 196)
- HESBERG, 1993: H. von Hesberg, Römischen Grabbauten in den hispanischen Provinzen, *Hispania Antiqua. Denkmaler der Römerzeit* a cura d' A. Nünnerich-Asmus, Mainz am Rhein, 1993, 159-181
- HESBERG, 1994: H. von Hesberg, *Monumenta. I sepolcri romani e la loro architettura*, Milano, 1994 (Biblioteca di Archeologia, 22)
- ISINGS, 1957: A. Isings, *Roman Glass from dated finds*, Groningen/Djakarta, 1957 (Archaeologica Traiectina, II)
- JIMÉNEZ i NOLLA, 2002: F. Jiménez i J. M. Nolla, Sondejos en el perímetro de la vil·la romana dels Ametllers (Tossa de Mar, la Selva). Finca municipal de l'avinguda del Pelegrí, finca dels senyors Teixidor i finca del senyor Acerbi (avinguda del Pelegrí, 3), *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Joan de les Abadesses, 2002, 265-268
- JIMÉNEZ, 2002: J. L. Jiménez, Últimas novedades en relación al mundo funerario en el este i sudeste de Hispania (siglos II aC-IV dC), *Espacio y usos funerarios*

- en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio, 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 181-202
- KEAY, 1984: S. J. KEAY, *Late Roman Amphorae in the Western Mediterranean. A typology and economic study: the Catalan evidence*, Oxford, 1984 (BAR International Series, 196), 2 volums
- KOLENDO, 1980: J. Kolendo, *L'agricoltura nell'Italia romana*, Roma, 1980
- LAFONT, 2002: X. Lafont, La localisation des monuments funéraires, *La mort des notables en Gaule romaine* a cura de Ch. Landes, N. Cayzac i S. Chennoufi, Lattes, 200, 113-120
- LANDES, 2002: Ch. Landes, Présentation de l'exposition "la mort des notables en Gaule romaine", *La mort des notables en Gaule romaine* a cura de Ch. Landes, N. Cayzac i S. Chennoufi, Lattes, 2002, 9-11
- LANTIER, 1943: R. Lantier, Le cimetière wisigothique d'Estagel (Hautes-Pyrénées), *Gallia*, 1, 1943, 153-188
- LA ROCCA, DE VOS i DE VOS, 1976: E. La Rocca, M. de Vos i A. de Vos, *Guida archeologica di Pompei*, Milano, 1976
- LEGLAY, 1987: M. Laglay, La magie et la mort, *La mort, les morts et l'au-delà dans le monde romain. Actes du Colloque de Caen, 20-22 novembre 1985*, Caen, 1987, 245-248
- LIZZI, 1995: R. Lizzi, Il sesso e i morti, *La mort au quotidien dans le monde romain. Actes du Colloque organisée par l'Université Paris IV (Paris-Sorbonne, 7-9 octobre 1993)* a cura de F. Hinard, Paris, 1995, 49-68
- LLINÀS *et al.*, 2002: J. Llinàs, J. Merino, J. Sagrera i M. Sureda, El monument funerari romà de la Cavorca-II (San Julià de Llor i Bonmatí, la Selva), *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques Gironines*, Sant Joan de les Abadesses, 2002, 271-272
- LLOVERAS i PALAHÍ, 2002: Mª J. Lloveras i L. Palahí, Mas Pau (Avinyonet de Puigventós), *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Joan de les Abadesses, 2002, 273-274
- LÓPEZ, 1989: A. López, *Las cerámicas romanas de paredes finas en Cataluña*, Barcelona, 1989 (Quaderns Científics i Tècnics, 2)
- LÓPEZ, 1992: A. López, Les primeres estratigrafies a la vil·la romana dels Ametllers, Tossa (La Selva), *Tribuna d'Arqueologia, 1990-1991*, Barcelona, 1992, 73-95
- LÓPEZ *et al.*, 2001: A. López, M. Baldomà, M. Clua, I. Estany, M. Gumà, A. Martín, V. Niño, X. Solé, J. Viñas i M. Zucchitello, *Les excavacions de 1985-1989 i 1992 a la vil·la romana dels Ametllers, Tossa (Selva)*, Barcelona, 2001
- LÓPEZ, 2004: J. López, *Tàrraco paleocristiana. El suburbi del Francollí*, tesi doctoral, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona, 2004

- LÓPEZ i PIÑOL, 1995: J. López i L. Piñol, El món funerari a època tardana al camp de Tarragona: la Barquera (Perafort) i mas de Gassol (Alcover), *Citerior*, 1, 1995, 173-188
- MACIAS i MENCHÓN, 2002: J. Mª Macias i J. M. Menchón, Excavacions al camí de la platja dels Cossis (Tarragona). Noves aportacions a la problemàtica funerària del sector nord-oriental de Tàrraco, *Tribuna d'Arqueologia*, 1992-1994, Barcelona, 2002, 237-257
- MAROT, 1996-1997: T. Marot, Un aspecte de la circulació monetària a la Península Ibèrica en època tardorromana: el comportament anòmal dels AE2, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXVII, 1996-1997, 991-1009
- MAROT, 1999: T. Marot, La moneda, *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i IX* a cura de P. De Palol i A. Pladevall, Barcelona, 1999, 329-339
- MARTÍN, 1994: A. Martín, Els antecedents ibèrics de la ciutat de Gerunda, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIII, 1994, 89-108
- MARTIN, 1974: R. Martin, "Familia rustica": les esclaves chez les agronomes latins, *Actes du colloque 1972 sur l'esclavage. Annales Littéraires de l'Université de Besançon*, 163, París, 1974, 267-297
- MAYER, NOLLA i RODÀ, 1997: M. Mayer, J. M. Nolla i I. Rodà, 4. Cinniana, *Voies romaines du Rhône à l'Ébre: via Domitia et via Augusta* a cura de G. Castellví, J.-P. Comps, J. Kotarba i A. Pezin, París, 1997, 129 (Documents d'Archéologie Française, 61)
- MÉNDEZ i RASCÓN, 1989: A. Méndez i S. Rascón, *Los visigodos en Alcalá de Henares*, Alcalá de Henares, 1989 (Cuadernos del Juncal, 1)
- MERINO i AGUSTÍ, 1990: J. Merino i B. Agustí, La necròpolis paleocristiana de Sant Esteve (Caldes de Malavella, la Selva), *Cypsela*, VIII, 1990, 219-238
- MERINO, NOLLA i SANTOS, 1994: J. Merino, J. M. Nolla i M. Santos, *Aquae Calidae. Presència romana a la Selva*, Santa Coloma de Farners, 1994 (Estudis i textos, 3)
- MORETTI i TARDY (coordinadors), 2002: J.-C. Moretti i D. Tardy (coordinadors), Inventaire des monuments funéraires de la France gallo-romaine, *La mort des notables en Gaule romaine* a cura de Ch. Landes, N. Cayzac i S. Chennoufi, Lattets, 2004, 27-102
- NIETO, 1993: F. X. Nieto, *El edificio "A" de la Ciudadela de Roses (La Terra Sigillata Africana)*, Girona, 1993 (Sèrie monogràfica, 14)
- NOLLA, 1982-1983: J. M. Nolla, Algunes notes entorn de la vil·la del Pla de l'Horta a Sarrià de Dalt (Girona), *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXVI, 1982-1983, 111-130

- NOLLA, 1993: J. M. Nolla, Les ciutats romanes del nord-est de Catalunya. Els municipis flavis, *Homenatge a Miquel Tarradell*, Barcelona, 1993, 659-665
- NOLLA, 1997: J. M. Nolla, Roses a l'antiguitat tardana. El cementiri de Santa Maria, *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, 30, 1997, 107-146
- NOLLA, ed., 2002: F. Aicart, J. Burch, E. Canal, M. Figueras, J. Llinàs, M^a del M. Llorens, J. M. Nolla, L. Palahí, G. de Prado, J. Sagrera, M. Sureda i J. Tremoleda, *Pla de Palol. Un establiment romà de primer ordre a Platja d'Aro* a cura de J. M. Nolla, Castell-Platja d'Aro, 2004
- NOLLA, 2004: J. M. Nolla, El cementiri de Llafranc, *Llafranc romà* a cura de A. Barti, R. Plana i J. Tremoleda, Palafrugell, 2004, 152-157
- NOLLA i AMICH, 1996-1997: J. M. Nolla i N. M. Amich, El cementiri de l'àrea de l'hospital militar de la ciutadella de Roses, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXVII, 1996-1997, 1027-1040
- NOLLA i CASAS, 1984: J. M. Nolla i J. Casas, *Carta arqueològica de les comarques de Girona. El poblament d'època romana al nord-est de Catalunya*, Girona, 1984
- NOLLA i CASAS, 1990: J. M. Nolla i J. Casas, El material ceràmic d'importació de la vil·la romana de Puig Rodon (Corçà, Baix Empordà), d'època severiana a la baixa antiguitat, *Cypsela*, VIII, 1990, 193-218
- NOLLA i SAGRERA, 1993: J. M. Nolla i J. Sagrera, Els mosaics de la vil·la romana del Pla de l'Horta (Sarrià de Ter), *Cypsela*, X, 1993, 145-158
- NOLLA i SAGRERA, 1995: J. M. Nolla i J. Sagrera, *Ciuitatis Impuritanæ Coemeteria*. Les necròpolis tardanes de la Neàpolis, *Estudi General. Revista de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona*, 15, 1995
- NOLLA i SAGRERA, 2004: J. M. Nolla i J. Sagrera, La Torratxa: el monument sepulcral romà de Vilablareix (Gironès), *Setenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, La Bisbal d'Empordà, 2004, 259-263
- NOLLA i SUREDA, 1999: J. M. Nolla i M. Sureda, El món funerari antic, tardoantic i altomedieval a la ciutat de Girona. Un estat de la qüestió, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XL, 1999, 13-66
- NOLLA, TARRÚS i CHINCHILLA, 1985: J. M. Nolla, J. Tarrús i J. Chinchilla, La vil·la romana de Vilauba(Camós). Campaña de 1978 i els materials de 1932, *Quaderns del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles*, 2, 1985, 49-97
- NOLLA *et al.*, 2004: J. M. Nolla, A. Prados, A. Rojas, P. Santamaria i A. Solés, La terrisseria romana del Collet de Sant Antoni de Calonge, *Setenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona*, La Bisbal d'Empordà, 2004, 193-200
- OLIVA, 1970: M. Oliva, Tessella arqueològica. Descubrimiento de una villa romana con mosaicos en Sarrià de Dalt-Gerona, *Revista de Gerona*, 52, 1970, 67-71

- OTIÑA, 005: P. Otiña Hermoso, *La vil·la dels Munts (Altafulla). Excavacions de Pedro Manuel Berges Soriano*, Tarragona, 2005 (Biblioteca Tàrraco d'Arqueologia, I)
- PALAHÍ, 1998: L. Palahí, El seguiment d'obres del Pla de l'Horta (Sarrià de Ter, el Gironès), *IV Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Figueres, 1998, 204-208
- PALAHÍ i VIVÓ, 1994: L. Palahí i D. Vivó, Anàlisi estructural de la vil·la del Pla de l'Horta, *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXXIII, 1994, 157-170
- PALAHÍ i VIVÓ, 1995 a: L. Palahí i D. Vivó, Sarrià a època ibèrica i romana, *Parlem de Sarrià*, 8, 1995, 11-15
- PALAHÍ i VIVÓ, 1995 b: L. Palahí i D. Vivó, La vil·la romana del Pla de l'Horta, *Parlem de Sarrià*, 9, 1995, 11-16
- PALANQUES, 1992: Mª L. Palanques, *Las lucernas de Pollentia*, Palama de Mallorca, 1992 (Monografías, 4)
- PALOL, 1950 a: P. de Palol, *Bronces hispanovisigodos de origen mediterráneo. I. Jarritos y patenas litúrgicos*, Barcelona, 1950
- PALOL, 1950 b: P. de Palol, Fíbulas y broches de cinturón de época visigoda en Cataluña, *Archivo Español de Arqueología*, XXIII, 1950, 73-98
- PALOL, 1970: P. de Palol, Necrópolis hispanorromanas del siglo IV en el valle del Duero. III. Los vasos y recipientes de bronce, *Boletín del Seminario de Arte y Arqueología*, XXXVI, 1970, 205-236
- PELLA, 1883: J. Pella i Forgas, *Historia del Ampurdán. Estudio de la civilización en las comarcas del nordeste de Cataluña*, Barcelona, 1983
- PELLEGRINO, 2001: A. Pellegrino, Le culte des morts et les rites funéraires dans le monde romain, *Ostia, port et porte de la Rome antique* a cura de J.-P. Descoedres, Gêveve, 2001, 367-372
- PONSICH, 1961: M. Ponsich, *Les lampes romaines en terre cuite de la Mauretanie Tingitaine*, Rabat, 1961 (Publications du Service d'Archéologie Marocaine, 15)
- PREVOSTI, 1981: M. Prevosti, *Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro*, Mataró, 1981 (2 volums)
- PRIEUR, 1986: J. Prieur, *La mort dans l'antiquité romaine*, Rennes, 1986
- PUIG, 1998 a: A. Mª Puig, La localització topogràfica de l'antic port de Rhode (Alt Empordà), *Comerç i vies de comunicació (1000 aC-700 dC)*, XI Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà, Puigcerdà, 1998, 115-123
- PUIG, 1998 b: A. Mª Puig, El jaciment de Rhode a la fi de l'antiguitat tardana. El contextos del segle VII dC a la Ciutadella de Roses (Alt Empordà, Girona), *Pyrenae*, 29, 1998, 171-192

- PUIG, 1999: A. Mª Puig, Mòn funerari de Roses, *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i IX* a cura de P. De Palol i A. Pladevall, Barcelona, 1999, 273-274
- PUIG i AGUSTÍ, 2002: A. Mª Puig i B. Agustí, Un exemple d'ocupació fora els límits del recinte arqueològic de la ciutadella de Roses. El solar al sud del mercat municipal (Roses, Alt Empordà), *Sisenes Jornades d'Arqueologia de les Comarques de Girona*, Sant Joan de les Abadesses, 2002, 223-226
- REMESAL, 2002: J. Remesal, Aspectos legales del mundo funerario romano, *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio, 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum I, Córdoba, 2002, 369-378
- RIFÀ, 2004 a: À. Rifà, Numismàtica, J. López, *Tàrraco paleocristiana. El suburbi del Francolí*, tesi doctoral, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona, 2004, 533-550 i IV làmines
- RIFÀ, 2004 b: À. Rifà, Troballes numismàtiques a la basílica del Parc Central (conjunt paleocristià del Francolí, Tarragona), *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 14, 2004, 247-266
- RIPOLL, 1985: G. Ripoll, *La necrópolis visigoda de El Carpio de Tajo (Toledo)*, Madrid, 1985 (Excavaciones Arqueológicas en España, 142)
- RIPOLL, 1996: G. Ripoll, La arquitecta funeraria de Hispania entre los siglos V y VII: aproximación tipológica, *Spania. Estudis d'antiguitat tardana oferts en homenatge al professor Pere de Palol i Salellas*, Barcelona, 1996, 215-224
- RIPOLL, 1998: G. Ripoll, *Touréica de la Bética (siglos VI y VII dC)*, Barcelona, 1998
- RIPOLL, 1999: G. Ripoll, Bronzes d'indumentària, *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i IX* a cura de P. De Palol i A. Pladevall, Barcelona, 1999, 305-309
- RIPOLL i ARCE, 2001: G. Ripoll i J. Arce, Transformación y final de las "villae" en occidente (siglos IV-VIII): problemas y perspectivas, *Arqueología y territorio medieval*, 8, 2001, 21-54
- RIPOLL i VELÁZQUEZ, 1999: G. Ripoll i I. Velázquez, Origen y desarrollo de las *parrochiae* en la Hispania de la Antigüedad Tardía, *Alle origini della parrocchia rurale (IV-VIII sc.)*. Atti della giornata tematica dei Seminari di Archeologia Cristiana (École Française de Rome, 19 marzo 1998) a cura de Ph. Pergola i P. M. Barbini, Ciutat del Vaticà, 1999, 101-165 (Sussidi allo studio delle antichità cristiane, XII)
- RIURÓ, 1995: F. Riuró, Crònica de cinquanta anys d'activitat arqueològica, *Quadern de Treball*, núm. 8, 1995, 75-111 (Associació Arqueològica de Girona)

- RODRÍGUEZ, 1979-1980: J. M. Rodríguez Hidalgo, Anotaciones en torno a *Basilippo*. La Torre del Cincho, *Habis*, 10-11, 1979-1980, 425-435 i 3 figures
- ROIG, 1999: J. Roig, El món funerari de les valls del Llobregat i del Besòs, *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i IX* a cura de P. De Palol i A. Pladevall, Barcelona, 1999, 283-288
- ROSSELLÓ i RUIZ, 1996: M. Rosselló i E. Ruiz, La necròpolis occidental de la València romana, *Saitabi. Revista de la facultat de Geografia i Història*, 46, 1996, 147-168
- ROSTOVITZEFF, 1961: M. Rostovtzeff, *Historia social y económica del Imperio Romano*, Madrid, 1961, volum I
- ROURE *et al.*, 1988: A. Roure, P. Castanyer, J. M. Nolla, S. J. Keay i J. Tarrús, *La vil·la romana de Vilauba (Camós). Estudi d'un assentament rural (Campanyes de 1979-85)*, Girona, 1988 (Sèrie monogràfica, 8)
- SANMARTÍ, 1984: J. Sanmartí, Els edificis sepulcrales romans dels Països Catalans, Aragó i Múrcia, *Fonaments. Revista de Prehistòria i Món Antic dels Països Catalans*, 4, 1984, 87-166 més 4 pàgines amb làmines no numerades
- SANMARTÍ, NOLLA i AQUILUÉ, 1983-1984: E. Sanmartí, J. M. Nolla i J. Aquilué, Les excavacions a l'àrea del pàrking al sud de la Neàpolis d'Empúries (Informe preliminar), *Empúries*, 45-46, 1983-1984, 110-153
- TED'A, 1987: TED'A, *Els enterraments del Parc de la Ciutat i la problemàtica funerària de Tàrraco*, Tarragona, 1987 (Memòries d'Excavació, 1)
- TENAS, 1992: M. Tenas, El conjunt funerari de can Trullàs (Granollers, Vallès oriental), *Tribuna d'arqueologia 1991-1992*, Barcelona, 1992, 65-78
- TOYNBEE, 1993: J. M. C. Toynbee, *Morte e sepoltura nel mondo romano*, Roma, 1993
- TRANOY, 2002: L. Tranoy, Practiques funéraires en Gaule romaine, *La mort des notables en Gaule romaine* a cura de Ch. Landes, N. Cayzac i S. Chennoufi, Lattes, 2002, 105-112
- TREMOLEDA, 2000: J. Tremoleda, *Industria y artesanado cerámico de época romana en el nordeste de Cataluña (Época augustea y altoimperial)*, Oxford, 2000 (BAR International Series, 835)
- TREMOLEDA i CASTANYER, 1993: J. Tremoleda i P. Castanyer, La Quintana, Cervià de Ter, *Anuari d'intervencions arqueològiques a Catalunya a època romana i antiguitat tardana. Campanyes 1982-1989*, Barcelona, 1993, 145
- TREMOLEDA, ROURE i CASTANYER, 1986-1987: J. Tremoleda, A. Roure i P. Castanyer, Recull i estudi dels materials romans de l'àrea de Banyoles, *Homenatge Pere Alsius i Torrent. Centenari del descobriment de la mandíbula de Banyoles 1887-1987. Quaderns 1986-1987*, Banyoles, 121-145

- URCATESCU. Coordinadora, 2004: A. Urcatescu, *Atles d'arqueologia urbana de Catalunya. Volum I. Granollers*, Barcelona, 2004
- VALLALTA, 1988: P. Vallalta, Dos objetos de bronce de época visigoda en el yacimiento de Begastri (Cehegín, Murcia). Estudio y restauración, *Arte y poblamiento en el Sudeste Peninsular durante los últimos siglos de civilización romana. Rafael Méndez Ortiz, in memoriam. Antigüedad y cristianismo, monografías históricas sobre Antigüedad Tardía* a cura de A. González Blanco, V, 1988, 303-314
- VAQUERIZO, 2002: D. Vaquerizo, Espacios y usos funerarios en Corduba, *Espacio y usos funerarios en el occidente romano. Actas del Congreso Internacional celebrado en la facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Córdoba (5-9 de junio, 2001)*, a cura de D. Vaquerizo, volum II, Córdoba, 2002, 143-200
- VEGAS, 1973: M. Vegas, *Cerámica común romana del Mediterráneo occidental*, Barcelona, 1973 (Publicaciones Eventuales nº 22)
- VISSCHER, 1963: F. de Visscher, *Le droit des tombeaux romains*, Milano, 1963
- WHITE, 1967: K. D. White, *Agricultural implement of the Roman World*, Cambridge, 1967
- ZUCCHITELLO, 1998: M. Zucchitello, *Tossa. La formació d'una vila. El comte, l'abat i els tossencs, segles IX-XI*, Tossa de Mar, 1998